

HAVO-TOMCHI YO'LI ORQALI TARQALADIGAN MIKROBLAR: ULARNING AHAMIYATI VA INSON SALOMATLIGIGA TA'SIRI

Kurbanova F.N.

Klinik oldi fanlar kafedrası

SAMARQAND ZARMED UNIVERSITETI

Mikrobiologiya fanining asosiy yo'nalishlaridan biri — inson organizmiga ta'sir qiluvchi patogen mikroorganizmlarni o'rganishdir. Havo-tomchi yo'li orqali tarqaladigan mikroblar infeksiya kasalliklarining keng tarqalishida muhim rol o'ynaydi. Bu mikroorganizmlar nafas olish orqali inson organizmiga kirib, turli xastaliklarni keltirib chiqaradi.

Havo-tomchi yo'li — bu mikroorganizmlar inson yoki hayvon nafas olish, yo'talish yoki aksirash paytida havoga chiqariladigan mayda tomchilar orqali tarqalish yo'lidir. Bu tomchilar boshqa insonlar tomonidan nafas orqali yutiladi va infeksiya yuqishiga sabab bo'ladi.

Asosiy patogenlar

Havo-tomchi yo'li orqali tarqaladigan asosiy patogen mikroorganizmlarga quyidagilar kiradi:

- Streptococcus pneumoniae – o'pka yallig'lanishi (pnevmoniya) sababchisi.
- Mycobacterium tuberculosis – sil kasalligi sababchisi.
- Influenza virus – gripp virusi.
- SARS-CoV-2 – COVID-19 kasalligini keltirib chiqaruvchi virus

Infeksiya tarqalish omillari

Infeksiya tarqalishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillar:

- Jamiyatdagi yuqori aholi zichligi.
- Gigiena qoidalariga rioya qilinmasligi.
- Vaksinasiya darajasining pastligi.
- Yopiq va shamollanmaydigan binolarda uzoq vaqt bo'lish.

Profilaktika choralari

- Shaxsiy gigienaga amal qilish (qo'l yuvish, himoya niqoblari).
- Jamoat joylarida masofani saqlash.
- Vaksinasiya qilish.
- Binolarni shamollatib turish va havo tozalash uskunalaridan foydalanish.

Xulosa. Havo-tomchi yo'li orqali tarqaladigan mikroorganizmlar inson salomatligi uchun jiddiy tahdid hisoblanadi. Bu mikroorganizmlarni o'rganish va ularga qarshi kurashish mikrobiologiya fanining muhim vazifalaridan biri bo'lib, samarali profilaktik tadbirlar orqali infeksiya kasalliklarining oldini olish mumkin.